

Õiguskantsler

Teie 22.12.2014 nr

Meie 04.02.2015 nr 7-5/150024/1500548

**Seisukoht rikkumise puudumise kohta
Kirjalikule pöördumisele vastamine**

Pöördusite minu poole palvega kontrollida Vaivara valla tegevust Teie kirjalikule järelepärimisele, mille saatsite 26.06.2014, vastamisel.

Tutvusin Teie pöördumise, Vaivara valla vastusega minu teabe nõudmisele ja asjassepuutuvate õigusnormidega, kuid ei tuvastanud valla tegevuses vastuolu õigusaktide või hea halduse tavaga.

Järgnevalt selgitan Teile, kuidas ma eeltoodud seisukohale jõudsin. Selleks kirjeldan esmalt menetluse asjaolusid ja käiku (I) ning seejärel selgitan lähemalt oma seisukohta, millele menetluse tulemusena jõudsin (II).

I Asjaolud ja menetluse käik

Kirjutasite oma pöördumises, et tegite Vaivara vallale 26.06.2014 kirjaliku järelepärimise. Järelepärimises olevat Te palunud vallalt selgitusi, kas ja kuidas tagab vald Teile elamispinna. Teie kirjale olevat 15.07.2014 vastanud valla sotsiaaltöötaja, et vallal pole sotsiaaleluruumi, kuid Teie eluruumi küsimuse lahendamiseks moodustab vallavalitsus komisjoni. Kirjas olevat lubatud, et komisjoni tegevuse tulemustest teatatakse Teile täiendavalt. Kirjutasite veel, et Teie teada olevat komisjoni istung 2014. a novembris toimunud, kuid kirjalikku vastust polevat Te seni saanud (Teie kiri mulle kannab kuupäeva 16.12.2014).

Võtsin Teie avalduse menetlusse, et kontrollida Vaivara valla tegevust Teie kirjalikule järelepärimisele vastamisel. Küsisin asja kohta selgitusi Vaivara vallalt.

Vald selgitas, et Teie kiri saabus 24.06.2014 ja see registreeriti valla dokumendiregistris 26.06.2014 numbri all 12-7.1/1012. Vald edastas mulle ka koopia Teie kirjast. Minu küsimusele, millise avaldusena (nt märgukirjana, selgitustaotlusena, teabenõudena, taotlusena haldusmenetluse alustamiseks jne) käsitles vald Teie pöördumist, vastas vald, et seda käsitleti selgitustaotlusena. Vald kirjutas, et Teie kõnealusele pöördumisele vastas Vaivara Vallavalitsus

kirjalikult 15.07.2014 kirjaga nr 12-7.1/1012 ja täiendavalt 16.12.2014 kirjaga nr 12-7.1/1912. Vald edastas mulle koopiad neist kirjadest.

Küsisin vallalt veel, millal täpselt toimus Teie pöördumises viidatud vallavalitsuse moodustatud komisjoni istung novembris, millise otsuse komisjon vastu võttis ning kas vald on Teile pärast komisjoni istungit täiendavalt kirjutanud.

Vald selgitas, et vastavalt Vaivara Vallavolikogu 18.06.2014 määruse nr 13 „Sotsiaaltoetuste maksmise ja sotsiaalteenuste osutamise kord“ § 4 lg 1 arutatakse sotsiaalteenuste määramiseks laekunud avaldusi vallavolikogu sotsiaalkomisjonis. Vaivara valla kirjast võib järeldada, et novembrikuu sotsiaalkomisjon ei ole Teie elamispinna küsimust arutanud. Vald märkis, et 16.12.2014 kiri nr 12.7.1/1912 kujutaski endast Teile saadetud täiendavat vastuskirja ja selgitusi, kuidas soodustusega elamispinda saada.

II Õiguskantsleri seisukoht

Asjas on põhiküsimus, kas Vaivara Vallavalitsuse tegevus Teie pöördumisele vastamisel oli õiguspärane ja kooskõlas hea halduse tavaga.

Esmalt selgitan, et isiku õigus saada vastuseid oma pöördumistele riigiasutustelt ja kohalikelt omavalitsustelt tuleneb esiteks Eesti Vabariigi põhiseaduse (edaspidi PS) § 14 sätestatud õigusest korraldusele ja menetlusele, mille üheks osaks on isiku õigus heale haldusele.¹ Riigikohus on märkinud, et isikute pöördumistele korrektne ja õigeaegne vastamine on põhiõiguse menetlusele tagamise lähtekoht.² Lisaks sätestab PS § 46, et igal ajal on õigus pöörduda märgukirjade ja avaldustega riigiasutuste, kohalike omavalitsuste ja nende ametiisikute poole. Vastamise korra sätestab PS § 46 lause 2 järgi seadus. Sisuliselt tuleneb eeltoodud põhiseaduse sätetest igaühe õigus saada oma pöördumisele vastus.³

PS § 14 tulenev isiku õigus heale haldusele nõuab haldusorganilt (antud juhul vallavalitsus), et haldusmenetluses rakendatava uurimispõhimõtte abil selgitatakse välja, milline oli isiku tegelik tahe avalduse esitamisel⁴ ja millist liiki pöördumise isik haldusorganile esitas.

Seejuures tuleb avaldust menetleda vastavalt selle sisule. Teabenõuet menetletakse avaliku teabe seaduse kohaselt, märgukirja ja selgitustaotlust menetletakse märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduse järgi, taotlust haldusmenetluse seaduse ja vastava eriseaduse järgi jne. Sellest, kuidas haldusorgan tõlgendab isiku avaldust, sõltub, esiteks, kohaldatav menetlusõigus – nt millise tähtaja jooksul tuleb inimesele pöördumisele vastata. Teiseks aga sõltub sellest ka vastuse sisu.

Nagu ülal viitasin, küsisin Vaivara vallalt, millise avaldusena (nt märgukirjana, selgitustaotlusena, teabenõudena jne) käsitleti Teie pöördumist. Vald vastas, et käsitles Teie pöördumist selgitustaotlusena.

¹ RKPJKo 17.02.2003, nr 3-4-1-1-03, punktid 12 ja 16: "Kuigi PS § 14 on sõnastatud objektiivselt, tulenevad sellest sättest ka subjektiivsed õigused, sh üldine põhiõigus korraldusele ja menetlusele [...] Euroopa õigusruumis tunnustatud põhimõtete analüüs viib järeldusele, et PS-st tuleneb isiku õigus heale haldusele, mis on üks põhiõigustest."

² Vt RKHKo 19.04.2010, nr 3-3-1-4-10, p 12.

³ O. Kask. Kommentaar §-le 46. - Eesti Vabariigi põhiseadus. Kommenteeritud väljaanne. Kolmas täiendatud väljaanne, Tallinn, 2012, komm 3. Kättesaadav arvutivõrgus: <http://pohiseadus.ee/ptk-2/pg-46/>.

⁴ RKHKm 04.04.2003, nr 3-3-1-32-03, p 16; RKHKo 09.05.2008, nr 3-3-1-22-08, p 12. Vt ka RKHKo 23.10.2003, nr 3-3-1-57-03 p 24; RKHKo 14.01.2004, nr 3-3-1-82-03, p 13.

Märgukirjale ja selgitustaotlusele vastamise ning kollektiivse pöördumise esitamise seaduse (edaspidi MSVS) § 2 lg 1 p 2 järgi taotleb isik selgitustaotluses õiguslase selgituse andmist riigi- ja kohaliku omavalitsuse üksuse asutuse poolt väljatöötatud õigusaktide, nende eelnõude ja asutuse tegevuse aluseks olevate õigusaktide ning asutuse pädevuse ja õigusloome tegevuse kohta. Minu hinnangul on Teie 12.05.2014 pöördumine valla poole käsitatav selgitustaotlusena, kuna kokkuvõtlikult taotlesite oma kirjas vallalt selgitusi, kuidas kavatses vald lahendada Teie eluaseme probleemi.

Tulenevalt MSVS § 5 lg 8 lausest 1 ja MSVS §-st 6 peab selgitustaotluse saanud asutus vastama selgitustaotlusele kirjalikult või kokkuleppel muul viisil hiljemalt 30 kalendripäeva jooksul alates pöördumise registreerimisest. MSVS § 5 lg 8 kolmanda lause järgi antakse selgitustaotlusele vastamisel isikule taotluses soovitud teave või õiguslane selgitus või põhjendatakse selle andmisest keeldumist.

Vaivara vald vastas Teile kirjalikult esmalt 15.07.2014 kirjaga nr 12-7.1/1012 ja täiendavalt 16.12.2014 kirjaga nr 12-7.1/1912. Seega on Teie pöördumisele reageeritud seaduses sätestatud järgides. Esimeses vastuses vald kirjutas Teile, et saate oma probleemi kohta veel täiendavaid selgitusi. Täiendavas vastuses vald kirjutas Teile, millise valla õigusakti alusel on Teil võimalik eluaset taotleda (Vaivara Vallavolikogu 18.06.2014 määruse nr 13 „Sotsiaaltoetuste maksmise ja sotsiaalteenuste osutamise kord“ § 7). Taotlemiseks peate aga esitama avalduse. Seega on vald Teile selgitanud, mida tuleb Teil ette võtta, et elukohta saada.

Eeltoodust tulenevalt ei tuvastanud ma Vaivara Vallavalitsuse tegevuses vastuolu õigusaktide või hea halduse tavaga.

Käesoleva seisukoha kujundamisega lõpetan Teie avalduse menetlemise.

Lugupidamisega

Nele Parrest
õiguskantsleri asetäitja-nõunik
õiguskantsleri volitusel

Koopia: Vaivara Vallavalitsus

Aigi Kivioja 6938428
Aigi.Kivioja@oiguskantsler.ee